

VOORSTEL

e-Depot

**Duurzame digitale toegang
tot informatie**

ACDD
ArchiefCoalitie
Digitale Duurzaamheid

**Gemeenschappelijke e-Depot
voorzieningen en services**

e-Depot

Duurzame digitale toegang
tot overheidsinformatie

Gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen en services

ACDD
ArchiefCoalitie Digitale Duurzaamheid

Nationaal Archief

Gemeentearchief Rotterdam

Stadsarchief Amsterdam

Regionale Historische Centra:
Brabants Historisch Informatie Centrum, Drents Archief, Gelders Archief,
Groninger Archieven, Het Utrechts Archief, Historisch Centrum Overijssel,
Noord-Hollands Archief, Nieuw Land Erfgoedcentrum, Regionaal Historisch
Centrum Limburg, Tresoar, Zeeuws Archief

Branchevereniging Archiefinstellingen in Nederland (BRAIN)

Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN)

Landelijk Overleg Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI)

Stichting Digitaal Erfgoed Nederland (DEN)

Mei 2010

Aan:

de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW),
mw. J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK),
drs. A. Th.B. Bijleveld-Schouten

de algemeen directeur, tevens secretaris bestuur van het Interprovinciaal Overleg (IPO),
drs. G.Beukema

de voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG),
mw. A. Jorritsma-Lebbink

de voorzitter van de Unie van Waterschappen,
mr. drs. P.C.G. Glas

**“Dit is een vervelend en een kleingeestig boek. De lezer zij
gewaarschuwd!”**

Met deze uitspraak begint de Handleiding voor het ordenen en beschrijven van archieven, door Muller, Feith en Fruin: internationaal erkend als hét klassieke handboek voor de archivaris.

Dit citaat lijkt ook enigszins van toepassing op het onderwerp van dit voorstel, namelijk *gemeenschappelijke voorzieningen om digitale overheidsinformatie langdurig, duurzaam en betrouwbaar toegankelijk te houden*.

Dit maakt onderdeel uit van het bredere vraagstuk van een duurzame informatie-huishouding van overheden. Zoals de Algemene Rekenkamer recent aangaf in haar rapport *Informatiehuishouding van het Rijk* (februari 2010): “Het is een taai vraagstuk met een lange historie en een oplossing lijkt niet voor het oprapen te liggen”.

Met het onderhavige voorstel stelt een brede vertegenwoordiging vanuit de archief-sector de partijen die alle overheidslagen vertegenwoordigen – de Staatssecretaris van OCW, de Staatssecretaris van BZK, en de voorzitters van het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen – voor om de belangrijkste basisvoorwaarde voor een oplossing te

ontwikkelen, namelijk *gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen en services*, ofwel een *gemeenschappelijk e-Depot*. Het voorstel beschrijft eerst onder de punten 1 tot en met 4 wat de problematiek is, en de relatie met e-Overheid en het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-Overheid (NUP). Vervolgens beschrijft het onder punten 5 tot en met 9 wat de partijen uit de archiefsector voorstellen. De kosten van dit voorstel zijn onder punt 10 opgenomen.

1. Waarom is het belangrijk om (digitale) overheidsinformatie langdurig, duurzaam en betrouwbaar toegankelijk te houden?

De duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van overheidsinformatie zijn cruciaal voor het functioneren van de overheid en het vertrouwen dat de burger in de overheid stelt. De overheid is steeds afhankelijker geworden van digitale informatie. Echter, digitale informatie is vluchtig en makkelijk te manipuleren. Het vermogen om digitale overheidsinformatie langdurig leesbaar, vindbaar en interpreteerbaar te houden, is bovendien essentieel voor het functioneren van de moderne informatiesamenleving. In deze samenleving staat het vrijuit delen van kennis en actief participeren door burgers centraal. Of om de taskforce te citeren die president Obama adviseert over de hervorming van de gezondheidszorg in de V.S.: *“Data are becoming the new raw material of business: an economic input almost on a par with capital and labour.”* Uiteindelijk zijn zelfs de fundamenteën van de rechtsstaat in het geding als de overheid met digitaal geheugenverlies zich niet kan verantwoorden naar volksvertegenwoordiging en burger.

2. Wat is de relatie met het NUP?

Het ontwikkelen van een gemeenschappelijk e-Depot voor het duurzaam digitaal toegankelijk houden van overheidsinformatie maakt geen onderdeel uit van het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-Overheid (NUP). Een dergelijk gemeenschappelijk e-Depot vormt wel een noodzakelijke component in de totale informatieketen. De president van de Algemene Rekenkamer formuleerde het aldus: *“Zonder deze voorzieningen is de e-Overheid als een vliegtuig dat al in de lucht is maar waaraan het landingsgestel ontbreekt”*. Het NUP richt zich op de (eenmalige) ontwikkeling en implementatie van een twintigtal (basis) voorzieningen in een basisinfrastructuur als fundament voor publieksgerichte dienstverlening door overheden. Deze basisinfrastructuur omvat onder andere:

elektronische toegang tot de overheid, e-authenticatie, informatienummers, basisregistraties en elektronische informatie-uitwisseling. Duurzame digitale toegankelijkheid valt hier niet onder. Hierdoor missen we een noodzakelijke component in de totale basisinfrastructuur.

3. Hoe urgent is een gemeenschappelijk e-Depot?

Zeer urgent. En met reden. De e-Overheid biedt veel voordelen voor de kwaliteit van de communicatie met en dienstverlening aan de burger, en voor de efficiency en flexibiliteit van het overheidsapparaat. Eenmalige opslag, meervoudig gebruik, betere uitwisselbaarheid van gegevens en toegankelijkheid van informatie, betere samenwerking tussen overheidsorganisaties zijn hiervan concrete voorbeelden. Maar hoe ga je om met de stroom informatie die steeds groter en veelvormiger wordt (bijvoorbeeld ook databases, elektronische dossiers, websites)? Hoe houd je informatie niet alleen voor de eigen werkprocessen voor de korte termijn, maar ook voor de toekomst toegankelijk?

Deze problematiek is niet nieuw: eerdere kabinetten (zie o.a. Informatie op Orde), de Algemene Rekenkamer, de Raad voor het openbaar bestuur, de Raad voor Cultuur, de Erfgoedinspectie en de provinciale archiefinspecteurs vroegen herhaaldelijk en met urgentie aandacht voor deze vraagstukken. Zeer recent nog benadrukte de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in een brief van 16 maart 2010 aan de Tweede Kamer het belang van een goede en betrouwbare informatiehuishouding van de overheid. Een structurele oplossing voor het digitale geheugen van de overheid ontbreekt echter nog. Problemen hebben zich daardoor opgestapeld.

4. Wie hebben de sleutel tot de oplossing in handen?

Alle overheidslagen zijn in deze zowel belanghebbend als medeverantwoordelijk. Daarom richt het voorstel zich tot de volgende partijen:

- de *Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)* vanuit de verantwoordelijkheid voor het archiefbestel (stelselverantwoordelijkheid) en de verantwoordelijkheid (zorgdrager) voor alle overgebrachte archieven van de Rijksoverheid en de provincies;
- de *Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)* vanuit de verantwoordelijkheid voor e-Overheid en de coördinerende verantwoordelijkheid voor de informatiehuishouding bij de rijksoverheid;

- het *Interprovinciaal Overleg* vanuit de verantwoordelijkheid die de twaalf provincies hebben ten aanzien van de eigen informatiehuishouding van de provincies¹;
- de *Vereniging Nederlandse Gemeenten* vanuit de verantwoordelijkheid die de gemeenten hebben ten aanzien de gemeentelijke informatiehuishouding en de duurzame toegankelijkheid van de gemeentelijke archieven;
- de *Unie van Waterschappen* vanuit de verantwoordelijkheid die de waterschappen hebben ten aanzien van de eigen informatiehuishouding en de duurzame digitale toegankelijkheid van waterschapsarchieven.

Archiefinstellingen dragen een deel van de verantwoordelijkheid, namelijk voor het beheer van de archieven die blijvend bewaard moeten worden. Naast papier gaat dit nu in toenemende mate over digitale informatie. Zij geven aan hun gedeelde en gezamenlijke verantwoordelijkheid invulling door in dit voorstel de bereidheid uit te spreken krachten te bundelen, en zich in te zetten voor de ontwikkeling van gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen. Zij baseren zich hierbij op een onderzoek dat in het eerste kwartaal van 2010 gezamenlijk is uitgevoerd en waarvan de resultaten zijn verwoord in de bijgevoegde rapportage 'Duurzame digitale toegang tot overheidsinformatie, gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen en services' (mei 2010).

Tegelijk doen de partijen in de archiefsector ook een appel op de bovengenoemde partijen om te werken aan het op orde krijgen van de informatiehuishouding bij overheden. Iedere partij heeft een deel van de oplossing in handen. Alleen door samenwerking kan de totale problematiek aangepakt worden.

5. Wat is de kern van het voorstel van de archiefinstellingen?

De kern van het voorstel is dat al ontwikkelde e-Depotapplicaties bij het Nationaal Archief, het Gemeentearchief Rotterdam en het Stadsarchief Amsterdam ingebracht worden als basis voor de ontwikkeling van een gemeenschappelijk e-Depot. Deze is gericht op het duurzaam toegankelijk houden van overheidsinformatie. Het gemeenschappelijk e-Depot levert een aantal specifieke diensten (zoals duurzaam bewaren en toegankelijk houden van digitale content) en voorzieningen (zoals hardware, software, technisch beheer, kennis en

1. In het kader van de decentralisatie van de Regionale Historische Centra (RHC's) is het uitgangspunt dat iedere overheidslaag voor het eigen archief verantwoordelijk is. Dat betekent dat na de decentralisatie van de RHC's de verantwoordelijkheid voor het beheer van de provinciale archieven bij de provincies komt te liggen.

onderzoek, opleiding). Hoofdstuk 2 van het rapport werkt dit nader uit. Dit gemeenschappelijke aanbod kan door alle individuele archiefinstellingen of overheidsinstellingen (die niet bij een archiefdienst zijn aangesloten) afgenomen worden. Aansluiting bij het gemeenschappelijke e-Depot staat dus nadrukkelijk voor *al* deze partijen open. De uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats in een shared services model.

De voordelen van een gemeenschappelijk aanbod zijn evident: een constante kwaliteit (betrouwbaarheid, authenticiteit, robuustheid) en aanzienlijk lagere kosten door schaalvoordelen. Vanwege deze voordelen vindt samenwerking binnen de archiefsector op dit moment al plaats, respectievelijk wordt deze voorbereid, zowel tussen de e-Depotpioniers (Nationaal Archief, Gemeente-archief Rotterdam en Stadsarchief Amsterdam), alsook binnen het netwerk van de Regionale Historische Centra. Zo is in 2009 een onderzoek uitgevoerd met Het Utrechts Archief als testomgeving en het Zeeuws Archief en het Noord-Hollands Archief als deelnemende organisaties naar de mogelijkheden van samenwerking op e-Depot gebied.

6. Waar gaat het om bij een (gemeenschappelijk) e-Depot?

Voor de goede orde: bij een (gemeenschappelijk) e-Depot komt veel meer kijken dan alleen digitale opslag van data. Een e-Depot wordt gedefinieerd (OAIS model, ISO 14721: 2003) als *“het geheel van organisatie, beleid, processen en procedures, financieel beheer, personeel, databeheer, databeveiliging en aanwezige hard- en software, dat het duurzaam beheren van te bewaren digitale archiefbescheiden mogelijk maakt”*.

Om ieder misverstand te vermijden, een (gemeenschappelijk) e-Depot gaat dus niet over het digitaliseren van papieren (historische) collecties, en gaat ook niet over het beschikbaar stellen van digitale informatie aan het publiek (front-office). Het richt zich ook niet op het archiefbeheer als ondersteuning van het primaire proces van overheidsinstellingen (JustID richt zich bijvoorbeeld hier wel op, voor wat betreft hun ketenpartners).

7. Welke mogelijkheden biedt een gemeenschappelijk e-Depot?

De voorzieningen en services zijn er om te beginnen voor de opslag en het beheer van de digitale archieven die voor blijvende bewaring in aanmerking

komen. Permanent te bewaren digitale archiefstukken kunnen in beginsel vervroegd overgebracht worden naar een gemeenschappelijk e-Depot. Dan zijn ze de administratie niet langer tot last. Dit spoort met de kabinetsuitspraak (brief van 7 juli 2009) dat de overheid door digitalisering relevante informatie voor burgers sneller en actief openbaar kan maken en zo een bijdrage kan leveren aan het functioneren van ons democratisch bestel.

Een gemeenschappelijk e-Depot voor overheidsorganisaties kan bovendien gebruikt worden voor op termijn te vernietigen materiaal. Veel overheden kampen momenteel met grote beheerlasten van immense archiefachterstanden. Door het beheer van digitale archieven van meet af aan goed te organiseren en te beleggen, kunnen dergelijke problemen voor de toekomst worden voorkomen. Dat betekent dat ook digitale dossiers die voor de rechtszekerheid van burgers nog bijvoorbeeld 50 of 70 jaar moeten worden bewaard veilig in het e-Depot kunnen worden opgenomen. Daarna kunnen ze worden vernietigd, conform de vigerende selectiebesluiten.

8. Wat zijn de verwachte besparingen en de benodigde kosten bij samenwerking?

Aan het rapport en het voorstel liggen gedegen externe berekeningen ten grondslag. Deze berekeningen zijn ten eerste gebruikt om te onderzoeken of er, en zo ja in welke orde van grootte, financiële voordelen optreden bij samenwerking op e-Depot gebied.

Deze berekeningen bevestigen het nationale en internationale beeld, namelijk dat het niet alleen kwalitatief, maar ook *financieel* belangrijke efficiencyvoordelen biedt om op e-Depot gebied samen te werken. Zo blijkt uit het recente onderzoek dat de kosten van stand-alone oplossingen voor de Nederlandse overheid als geheel een factor 5 hoger liggen dan een model waarbij ruim wordt samen gewerkt. Zelfs vergeleken met een model waarbij alleen zeer beperkt zou worden samen gewerkt (namelijk alleen voor het delen van de centraal ontwikkelde applicatie) zijn de kosten van stand-alone oplossingen een factor 3 hoger.

Hoofdstuk 4 van het onderliggende rapport werkt dit nader uit.

De externe berekeningen zijn tevens als basis gebruikt om in beeld te brengen wat het benodigde budget is, dat hoort bij het concrete voorstel van de partijen uit de archiefsector, en dat hierna onder punt 9 concreet wordt uitgewerkt.

9. Wat zijn de resultaten in de eerste vijf jaar?

Het voorstel is om een stap-voor-stap benadering te volgen, en daarbij een praktisch procesmatig onderscheid te maken tussen enerzijds het *ontwikkelen* van het gemeenschappelijke e-Depot (techniek, organisatie, inhoud, kennis), en anderzijds het *afnemen* van concrete diensten en voorzieningen door (archief)instellingen (ook wel aangeduid als: aansluiting van instellingen bij het gemeenschappelijke e-Depot).

Dit voorstel van partijen richt zich op het *ontwikkelen* van het gemeenschappelijke e-Depot, waarbij gefaseerd in twee, respectievelijk vijf jaren landelijk een technische, organisatorische en kennisinfrastructuur wordt ontwikkeld. Alle overheden hebben hier belang bij en worden daarom in dit voorstel gevraagd om hierin gezamenlijk financieel te investeren. Dit gemeenschappelijke e-Depot zal natuurlijk, nadat het ontwikkeld is, ook beheerd en geëxploiteerd worden. Daarvoor zal een transparant kostenmodel worden ontwikkeld, op basis waarvan duidelijk is hoe de structurele kosten, verbonden aan het beheren en exploiteren, gedekt worden. In dit kader zal ook inzichtelijk gemaakt worden wat de kosten zijn voor de (archief)instellingen die specifieke services en voorzieningen gaan afnemen. Tevens zullen de kosten in beeld gebracht worden, verbonden aan het vervroegd overbrengen van permanent te bewaren archiefstukken, en voor opslag van op termijn te vernietigen materiaal.

Deze stapsgewijze aanpak maakt het mogelijk om in te spelen op de bestuurlijke realiteit en afstemming te zoeken met actuele en relevante ontwikkelingen op het gebied van e-Overheid zoals het NUP en nieuwe initiatieven op het gebied van de (digitale) informatiehuishouding van de overheid. Ook zijn technische risico's hierdoor beter beheersbaar, doordat tussentijdse evaluaties en externe audits kunnen worden uitgevoerd zodat waar nodig bijsturing mogelijk is. Een stapsgewijze ontwikkeling houdt de kans op problemen, die bij veel grootschalige ICT-projecten kunnen optreden, zo klein mogelijk.

Het voorstel is om in de eerste twee jaren de volgende vijf hoofdresultaten centraal te stellen:

- I Allereerst is de *inhoud van het aanbod* aan gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen en services (inclusief de specificaties) ontwikkeld. Dat wat al voorhanden is bij het Nationaal Archief, Gemeentearchief Rotterdam en Stadsarchief Amsterdam dient als basis. De inhoud van het ontwikkelde aanbod aan voorzieningen en services zal door een gezaghebbende externe partij getoetst worden.
- II De *kennis en ervaring* op e-Depot gebied van het Nationaal Archief, Gemeentearchief Rotterdam en Stadsarchief Amsterdam is breed binnen de gehele archiefsector verspreid. Hierdoor kunnen alle partijen in de archief-sector, in samenwerking met de betrokken overheidspartijen, de noodzakelijke voorbereidingen treffen om daadwerkelijk gebruik te gaan maken van het gemeenschappelijke e-Depot.
- III De *kwartiermakersorganisatie* is opgezet, en heeft de ontwikkeling van de shared services organisatie voorbereid (zie hierna verder onder punt IV). De kwartiermakersorganisatie zal mede het voorstel voor het te hanteren kostenmodel voor het beheer en de exploitatie, en de dekking daarvoor voorbereiden, dat gehanteerd zal worden voor de afname van concrete voorzieningen en services door aangesloten (archief)instellingen.
- IV De *basis technische infrastructuur* voor het gemeenschappelijke e-Depot (hardware, software) is ontwikkeld. Daarnaast is (door de kwartiermakers-organisatie) de *shared services organisatie* zoveel mogelijk opgezet en ingericht.
Deze organisatie zal gaan bestaan uit een landelijk dekkend netwerk van naar verwachting 5-10 organisatieonderdelen verspreid over het land. Na de eerste twee jaar is bekend welke organisaties (in ieder geval) deel van dit netwerk zullen uitmaken, waarna de verdere organisatorische uitwerking hiervan kan plaatsvinden. Het vormen van dit netwerk is randvoorwaardelijk om een versnelling te realiseren in het bereiken en aansluiten van (archief) instellingen. Hoofdstuk 3 van het onderliggende rapport werkt dit nader uit.

- V Een verkenning binnen de archiefsector is gestart over de mogelijkheid en wenselijkheid om *verdere strategische samenwerkingsverbanden* binnen de archiefsector tot stand te brengen, zowel aan de front-office als de back-office kant, met behoud van de regionale en lokale binding. De eerste resultaten van deze verkenning monden uit in een rapportage met advies.

Het voorstel is om aan het einde van de eerste vijf jaar bovendien de volgende hoofdresultaten gerealiseerd te hebben:

- VI *Generieke instrumenten voor aansluiting* zijn (door de kwartiermakersorganisatie en de shared services organisatie) ontwikkeld en getest (zoals aansluitprotocol, te hanteren standaarden, draaiboeken, opleidingsmodules). De *shared services organisatie* die is opgezet, is organisatorisch verder uitgewerkt. Daarnaast is de aansluiting van de eerste tranche archieforganisaties (de eerste koplopersgroep) in ieder geval *voorbereid*, en in een aantal gevallen gerealiseerd.

Bij deze eerste koplopersgroep gaat het met name om een optelsom van alle trajecten die al lopen in het verzorgingsgebied van het Gemeentearchief Rotterdam, het Stadsarchief Amsterdam en de samenwerking tussen het Nationaal Archief en de Regionale Historische Centra. Naar de huidige informatie gaat het in totaal om circa 20-30 instellingen, verspreid over het gehele land. Uit deze eerste koplopersgroep komt ook het landelijk dekkende netwerk naar voren (zie het hoofdresultaat zoals onder punt IV genoemd). Dit netwerk is randvoorwaardelijk om een belangrijke versnelling te kunnen realiseren in de verdere aansluiting van (archief)instellingen. Aansluiting staat nadrukkelijk voor alle (archief)instellingen open. Voor de goede orde wordt er op gewezen dat voor het daadwerkelijk gebruik kunnen maken van het gemeenschappelijke e-Depot, en het kunnen aansluiten, er aan de kant van de aan te sluiten instelling de nodige voorbereidingen getroffen moeten zijn (zie het rapport, hoofdstuk 5). Anders gezegd: het gezamenlijke e-Depot moet ontwikkeld zijn in al zijn facetten (techniek, organisatie, kennis), maar organisaties moeten ook 'aansluitklaar' zijn. Om die reden wordt vanaf het eerste jaar geïnvesteerd in een archiefsectorbrede overdracht van kennis (zie het hoofdresultaat genoemd onder II).

- VII Een *inventarisatie* is uitgevoerd van de belangstelling, en mogelijkheden (bestuurlijk, financieel, organisatorisch; zie hoofdstuk 5) binnen de archiefsector om aan te sluiten. Hieraan is een plan gekoppeld van de voorgenomen aansluitingen op kortere en middellange termijn. Dit beeld van de 'werkvoorraad' zal jaarlijks geactualiseerd worden, waarbij ook rekening gehouden wordt met de actuele stand van zaken in de ontwikkeling van strategische samenwerkingsverbanden (zie het hoofdresultaat genoemd onder punt V).
- VIII Een *evaluatierapport* met advies over de volgende stappen op basis waarvan de bestuurders kunnen besluiten over ongewijzigde continuering of bijstelling van de gekozen aanpak.

Deze acht hoofdresultaten leggen een belangrijk fundament voor een overheidsbrede oplossing voor het vraagstuk van duurzame digitale toegankelijkheid van overheidsinformatie.

Het streefbeeld voor de langere termijn (10 jaar) is dat een substantieel aantal (archief)instellingen is aangesloten op het gemeenschappelijke e-Depot.

10. Wat zijn de kosten, verbonden aan het voorstel inzake de eerste vijf jaar?

De totale kosten die gemoeid zijn met de acht hoofdresultaten in de eerste vijf jaar zijn extern berekend en bedragen in totaal 19.7 miljoen euro. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de kostencomponenten. Bij de berekening is gebruik gemaakt van de analyse, de kostencomponenten en het basismateriaal voor de berekeningen in hoofdstuk 4 van het onderliggende rapport.

Het voorstel van de gezamenlijke partijen uit de archiefsector aan de Staatssecretaris van OCW, de Staatssecretaris van BZK, en de voorzitters van het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen is om gezamenlijk voor de dekking van dit bedrag voor de eerstkomende vijf jaar zorg te dragen. Immers, er ligt een gezamenlijk overheidsbreed belang in het nú starten met het ontwikkelen van een gemeenschappelijke voorziening om overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te houden.

Als we deze gelegenheid nu niet benutten, zal een eventuele ontwikkeling in de toekomst aanzienlijk gecompliceerder zijn vanwege de individuele e-Depot oplossingen waar dan al in geïnvesteerd zal zijn.

Voor wat betreft de *dekking* van deze kosten geven de partijen uit de archief-sector het volgende in overweging:

- De verantwoordelijkheden van de respectievelijke overheidspartijen, zoals benoemd onder punt 4 van dit voorstel, zijn uitgangspunt voor de kostenverdeling.
- In financieel opzicht is de huidige stand van zaken dat de minister van OCW met bijdrage van de overige departementen de ontwikkeling van de e-Depot applicatie van het Nationaal Archief al mogelijk heeft gemaakt. Deze applicatie is gedimensioneerd op de digitale overheidscollecties van het rijk die aan het Nationaal Archief worden overgedragen, en niet op de rijkscollecties die decentraal worden opgeslagen (de voormalige rijksarchieven in de provincie, thans opgegaan in de Regionale Historische Centra). Ook is geen rekening gehouden met een vervroegde overbrenging, c.q. een gebruik voor op termijn te vernietigen materiaal. Verdere opschaling om landelijke toepassing mogelijk te maken vergt uiteraard nieuwe (financiële) inspanningen, maar inbreng van deze applicatie voor gemeenschappelijk gebruik legt wel een belangrijke basis voor een gemeenschappelijk e-Depot.
- In het kader van de mogelijke decentralisatie van de Regionale Historische Centra naar de provincies wordt gesproken over het financiële voorstel dat de provincies voortaan gaan betalen voor het beheer van hun archieven, en dat deze gelden worden ingezet voor de duurzame toegankelijkheid van de rijkscollectie die in beheer is bij de Regionale Historische Centra.
- Voor het rijksdeel van de gezamenlijke overheidscollecties ligt derhalve een belangrijke basis aan financiële afspraken, respectievelijk zijn deze in voorbereiding. Voor de overige delen van de overheidscollecties ontbreken deze afspraken vooralsnog. De investeringen die door het Gemeentearchief Rotterdam en het Stadsarchief Amsterdam zijn gemaakt hebben betrekking op hun eigen specifieke situatie.

Zoals onder punt 9 van het voorstel is vermeld, zal de kwartiermakersorganisatie in de eerste twee jaar een voorstel opstellen voor het te hanteren algemene kostenmodel en de mogelijke dekking van de kosten na de eerste vijf jaar. Op basis van dit voorstel kunnen de betrokken overheidspartijen, voor het einde van de vijfjaarstermijn, afspraken maken over de dekking van de kosten.

11. Gezamenlijk commitment (charter)

Wij – gezamenlijke partijen uit de archiefsector – nodigen u als vertegenwoordigers van alle bestuurslagen uit om samen met ons verder te bouwen aan een gezamenlijke infrastructuur voor duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid voor overheidsinformatie in de 21e eeuw. Een gemeenschappelijk e-Depot vormt een belangrijk onderdeel van deze infrastructuur.

Op deze manier geven we tevens invulling aan de belangrijkste aanbevelingen van de Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid (NCDD) om voor de domeinen *overheid*, *wetenschap*, *cultuur* en *media* gemeenschappelijke strategieën te ontwikkelen op het gebied van digitale duurzaamheid. Ons commitment legt de basis voor de gemeenschappelijke strategie voor het domein *overheid*, maar kan – in afstemming met de andere NCDD-partners: Koninklijke Bibliotheek, KNAW/DANS en Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid – desgewenst ook een bijdrage aan de andere domeinen leveren.

Concreet stellen wij u voor dat wij ons gezamenlijk verbinden aan de volgende opgaven in de komende vijf jaar (vast te leggen in een charter):

- I** De gezamenlijke overheden – vertegenwoordigd door de Staatssecretaris van OCW, de Staatssecretaris van BZK, en de voorzitters van het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen – geven aan de archiefsector de opdracht om binnen twee jaar:
 - 1.** de inhoud van het aanbod van de gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen en services te ontwikkelen en extern te laten toetsen, waarbij in conceptueel opzicht de aansluiting (interoperabiliteit) van de architectuur op die van de infrastructuur zoals die in het kader van e-Overheid (NUP) wordt ontwikkeld randvoorwaarde is;

2. de kennisinfrastructuur binnen de archiefsector op te zetten en in dat verband meer mensen op te leiden om de kennisbasis binnen de gehele archiefsector aanzienlijk te vergroten;
 3. de kwartiermakersorganisatie in te richten, met als taak om de shared service organisatie in te richten én om een voorstel te ontwikkelen voor het te hanteren algemene kostenmodel na de eerste vijf jaar;
 4. de basis technische infrastructuur te ontwikkelen, en de shared services organisatie zoveel mogelijk op te zetten en in te richten;
 5. een advies voor te bereiden over de mogelijkheid en wenselijkheid van verdere strategische samenwerking binnen de archiefsector aan de back-office en de front-office kant, met behoud van de regionale en lokale binding;
- en om binnen vijf jaar bovendien:
6. de shared services organisatie organisatorisch verder uit te werken, de voorbereidingen te treffen voor de aansluiting van de eerste koplopersgroep waar al bestaande contacten mee zijn – inclusief de ontwikkeling van generieke instrumenten voor de aansluiting – en in ieder geval een deel van deze koplopersgroep daadwerkelijk aan te sluiten;
 7. een inventarisatie uit te voeren, en een plan te ontwikkelen voor de aansluitingen binnen de archiefsector;
 8. de uitgevoerde activiteiten te laten evalueren en een advies te leveren voor het vervolg.

De overheden stellen het hiervoor benodigde budget beschikbaar.

- II De archiefsector, vertegenwoordigd door een consortium, aanvaardt deze opdracht en gaat deze uitvoeren onder aansturing van een Stuurgroep, waarin de overheden zijn vertegenwoordigd.
- III De gezamenlijke overheden, vertegenwoordigd door de Staatssecretaris van BZK, de Staatssecretaris van OCW, en de voorzitters van het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen nemen het op zich om in die vijf jaar ook een programma op te zetten, waarin binnen alle overheidslagen gewerkt wordt aan het op orde krijgen van de informatiehuishouding, zodat de digitale overbrenging van informatie naar de gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen goed kan verlopen. Dit programma zal afgesloten worden met een evaluatie.

ACDD

ArchiefCoalitie Digitale Duurzaamheid

Nationaal Archief

Gemeentearchief Rotterdam

Stadsarchief Amsterdam

Regionale Historische Centra:

Brabants Historisch Informatie Centrum, Drents Archief, Gelders Archief, Groninger Archieven, Het Utrechts Archief, Historisch Centrum Overijssel, Noord-Hollands Archief, Nieuw Land Erfgoedcentrum, Regionaal Historisch Centrum Limburg, Tresoar en Zeeuws Archief

Branchevereniging Archiefinstellingen in Nederland (BRAIN)

Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN)

Landelijk Overleg Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI)

Stichting Digitaal Erfgoed Nederland (DEN)

BIJLAGE

Kosten voor realisatie acht hoofddoelstellingen in de eerste vijf jaar

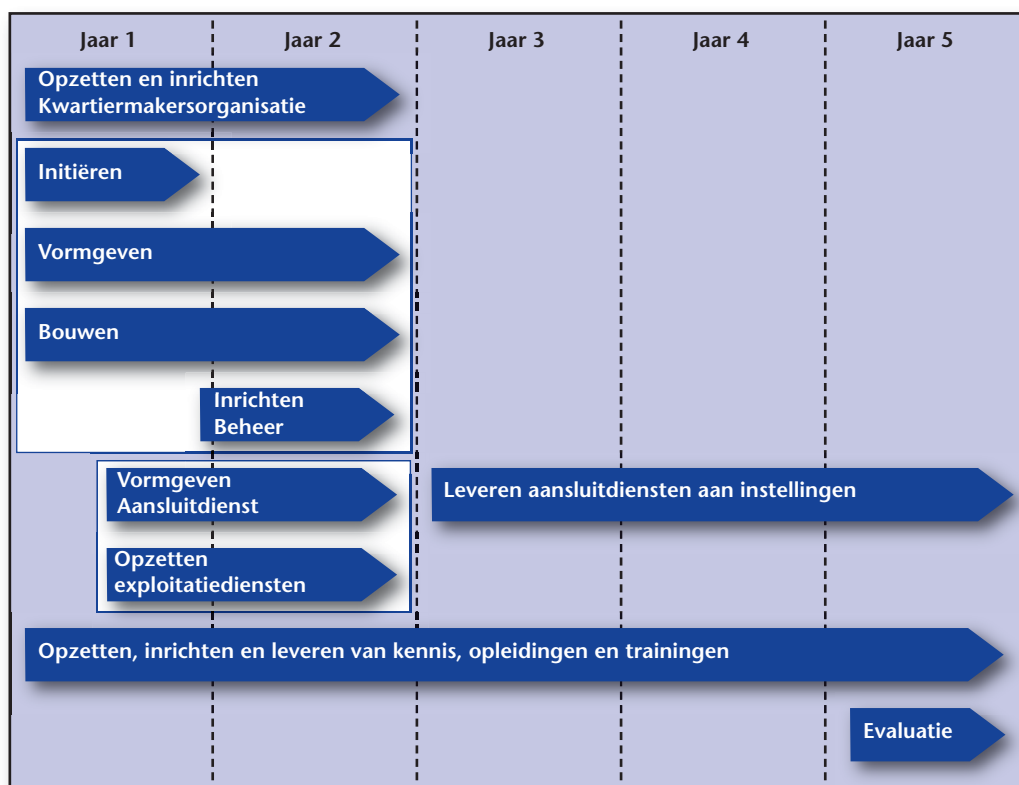
Om de kosten te bepalen van de acht hoofddoelstellingen in de eerste vijf jaar, is voor het rekenmodel een vertaling gemaakt naar de kostencomponenten zoals in het onderliggende rapport in hoofdstuk 4 zijn onderscheiden.

Kostencomponenten rekenmodel	Hoofddoelstelling
Opzetten en inrichten kwartiermakersorganisatie	Kwartiermakersorganisatie opgezet
Initiëren Vormgeven Bouwen	Technische (landelijke) infrastructuur ontwikkeld Shared services organisatie opgezet en ingericht Landelijk dekkend netwerk opgezet
Inrichten beheer Vormgeven aansluitdienst Opzetten exploitatiediensten	Gemeenschappelijke voorzieningen en services ontwikkeld
Leveren van aansluitdiensten aan instellingen (voorbereiding op daadwerkelijke aansluiting)	Aansluiting van de eerste tranche archieforganisaties (koplopersgroep) voorbereid Ontwikkeling inventarisatie en plan van aansluitingen
Opzetten, inrichten en leveren van kennis, opleidingen en trainingen	Ontwikkeling kennisinfrastructuur: relevante kennisbasis op e-Depotgebied vergroot en overgedragen binnen de gehele archiefsector
Evaluatie en Advies	Verkenning binnen de archiefsector over strategische samenwerkingsverbanden Een evaluatierapport met advies over de volgende stappen

Over een tijdsperiode van vijf jaar ziet dit er als volgt uit:

Figuur

Toedeling kostencomponenten over een periode van vijf jaar

Tabel 1**Kostenoverzicht voor realisatie kostencomponenten over een periode van vijf jaar**

Kostencomponent	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Totaal €
Opzetten en inrichten kwartiermakersorganisatie	1.075.750	1.011.150				2.086.900
Initiëren	346.500					346.500
Vormgeven	813.042					813.042
Bouwen	7.401.580	2.125.883				9.527.463
Inrichten beheer		1.558.000				1.558.000
Vormgeven aansluitdienst	50.000	75.000	31.750	28.000	28.000	212.750
Opzetten exploitatiediensten incl. ontwikkeling kostenmodel	265.000	115.000				380.000
Leveren van aansluitdiensten aan instellingen		220.000	950.000	825.000	825.000	2.820.000
Opzetten, inrichten en leveren van kennis, opleidingen en trainingen	485.000	210.000	348.000	348.000	417.000	1.808.000
Verkenning strategische samen- werking / Evaluatie & advies		100.000			50.000	150.000
Totaal €	10.436.872	5.415.033	1.329.750	1.201.000	1.320.000	19.702.655

Uitgangspunten bij bovenstaande berekening

- Uitgegaan is van een koplopersgroep van circa 20-30 instellingen waarvan de aansluiting in de eerste vijf jaar wordt voorbereid.
- Bij het opzetten, inrichten en leveren van kennis, opleidingen en trainingen is er van uitgegaan dat de kennisoverdracht direct vanaf het eerste jaar zal plaats vinden.
- De kwartiermakersorganisatie houdt op na het tweede jaar te bestaan. Daarna zal de shared services organisatie ingericht zijn. Het opzetten en inrichten van de shared services organisatie zijn opgenomen in de kostencomponenten voor Initiëren, Vormgeven en Bouwen.
- Deze berekening is alleen gericht op de activiteiten voor de ontwikkeling van het gemeenschappelijke e-Depot, niet op de kosten van beheer en exploitatie (daartoe zal een kostenmodel ontwikkeld worden).

Vertaald naar de hoofddoelstellingen, worden over een periode van vijf jaar de bovenstaande kosten toegerekend naar iedere hoofddoelstelling.

Tabel 2

Kostenoverzicht voor realisatie hoofddoelstellingen in vijf jaar

Totaal overzicht	Kosten
Kwartiermakersorganisatie opgezet	€ 2.086.900
Ontwikkeling landelijke infrastructuur (techniek, organisatie), shared services organisatie opgezet en ingericht.	€ 12.245.005
Gemeenschappelijke voorzieningen en services ontwikkeld (inclusief kostenmodel)	€ 592.750
Aansluiting van de eerste tranche archieforganisaties voorbereid	€ 2.820.000
Ontwikkeling kennisinfrastructuur, relevante kennisbasis op e-Depotgebied vergroot en overgedragen	€ 1.808.000
Verkenning strategische samenwerking in archiefsector	€ 150.000
Een evaluatierapport met advies over de volgende stappen	
Totaal	€ 19.702.655

Mei 2010

nationaalarchief

HET/////////
UTRECHTS
ARCHIEF//
/////////
/////////
/////////

Regionaal Historisch Centrum
Groninger
Archieven

noord-hollands archief

regionaal historisch centrum limburg

ZEEUWSARCHIEF

